

RISIKOINFORMASJON BASEL II – PILAR 3

Pr. 31.12. 2014

1	Formålet med dokumentet	2
2	Basel II – Kapitaldekningsregler	3
2.1	<i>Metodevalg for Sparebanken Narvik</i>	4
3	Konsolidering	4
3.1	<i>Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv</i>	4
4	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	4
4.1	<i>Ansvarlig kapital</i>	4
4.2	<i>Kapitalkrav</i>	5
4.3	<i>Uvektet kjernekapitalandel</i>	5
5	Kredittrisiko og motparts- risiko	5
5.1	<i>Definisjon av mislighold og verdifall</i>	5
5.2	<i>Metode for beregning av nedskrivninger</i>	6
5.3	<i>Fordeling på engasjements-typer, typer av motparter og geografiske områder</i>	6
5.4	<i>Engasjementer fordelt på type engasjement og gjenstående løpetid</i>	7
5.5	<i>Mislighold, Nedskrivninger og avsetninger på garantiansvar</i>	7
5.6	<i>Endring i nedskrivning på utlån og avsetninger på garantiansvar</i>	8
5.7	<i>Bruk av offisiell rating til kapitaldekningsformål</i>	8
5.8	<i>Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav</i>	9
6	Egenkapitalposisjoner	10
7	Styring og kontroll av risiko	11
7.1	<i>Formål og prinsipper for ICAAP</i>	11
7.2	<i>Styring og kontroll av enkeltrisikoer</i>	12
7.2.1	<i>Kredittrisiko</i>	12
7.2.2	<i>Likviditetsrisiko</i>	12
7.2.3	<i>Markedsrisiko</i>	12
7.2.4	<i>Operasjonell risiko</i>	13
7.2.5	<i>Konsentrasjonsrisiko</i>	13
7.2.6	<i>Eiendomspriserisiko</i>	13
7.2.7	<i>Forretningsrisiko</i>	13
7.2.8	<i>Strategisk risiko</i>	13
7.3	<i>Bankens godtgjørelsesordning</i>	13
8	Renterisiko	14

1 Formålet med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon iht. beskrivelsen i neste kapittel (kapitalkravsforskriftens del IX – Pilar 3).

Det utarbeides et tilsvarende dokument hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er pr 31. desember 2014 og rapporteres i hele tusen kroner med mindre annet fremgår.

2 Basel II – Kapitaldekningsregler

Finansdepartementet fastsatte forskrift om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker, finansieringsforetak, holdingselskaper i finanskonsern, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond (kapitalkravsforskriften) 14. desember 2006. Forskriften trådte i kraft 1. januar 2007. Forskriftens del IX regulerer offentliggjøring av finansiell informasjon (tilsvarende pilar 3 i Basel II-overenskomsten).

Dette regelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger fra Bank for International Settlements (BIS).

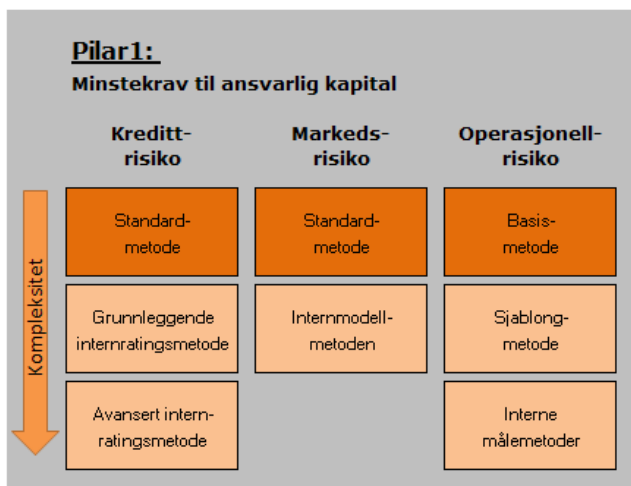
Formålet med kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Risikofølsomme kapitalkrav
- Risikostyring og kontroll
- Tett tilsyn
- Informasjon til markedet

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

- **Pilar 1:** Minimumskrav til ansvarlig kapital
- **Pilar 2:** Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging
- **Pilar 3:** Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

I figuren nedenfor er bankens metoder for å beregne minimumskrav til ansvarlig kapital iht Pilar 1 illustrert med uthevede bokser.

Pilar 1

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og er en videreutvikling av det tidligere kapitaldekningsregelverket, Basel I.

Baselkomiteen la 16. desember 2010 frem nye kapital- og likviditetsstandarder for banknæringen, Basel III. Denne anbefalingen forventes innfaset i EØS-området gjennom EUs forslag til nytt regelverk (CRR/CRD IV). Med dette skal det innføres strengere krav til omfang av og kvalitet på kjernekapital, hvor ren kjernekapital («common equity tier 1») skal utgjøre minst 4,5 pst. (tidligere minst 2 pst.) og kjernekapitalen («tier 1») skal utgjøre minst 6 pst. (tidligere minst 4 pst.) av beregningsgrunnlaget.

CRD IV er EØS-relevante rettsakter, men er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen. Endringer i finansieringsvirksomhetsloven og verdipapirhandelloven som ble foretatt i 2013 innebærer at kapital- og bufferkravene i CRD IV ble gjort gjeldende i Norge fra 1. juli 2013. Lovverket gir imidlertid bare det overordnede rammeverket. Finansdepartementet ba i brev av 2. juli 2013 Finanstilsynet utarbeide forslag til forskrifter som så langt det passer svarer til resten av det nye CRD IV-regelverket. Finanstilsynet oversendte sitt forslag til Finansdepartementet 23. januar 2014. Finansdepartementet sendte forslaget på høring 7. februar 2014 med høringsfrist 15. mai 2014. Forskriftsendringer ble vedtatt 22. august 2014.

Bestemmelser om minstekrav til ren kjernekapital-, kjernekapital- og ansvarlig kapitaldekning følger av forordningens artikkel 87, og skal hhv. utgjøre 4,5 pst., 6 pst. og 8 pst. av samlet beregningsgrunnlag for kredittrisiko, operasjonell risiko, markedsrisiko, oppgjøringsrisiko og «credit valuation adjustment risk». Sistnevnte kategori er ny og er en styrking av kapitalkravet for motpartsrisiko for derivater. Det såkalte Basel I-gulvet er foreslått videreført, jf. forordningens artikkel 476.

De nye reglene innebærer ingen endring i den grunnleggende konstruksjonen av kapitalkravet, som fortsatt er 8 %. Det er imidlertid innført krav om kapitalbufferer for å dempe virkningen av økonomiske og finansielle sjokk. Kapitalbevaringsbufferen skal

kunne dekke tap og sikre at kapitalen ikke faller under minimumskravet i kraftige nedgangsperioder. En motsyklisk buffer skal beskytte bankene mot ekstra store tap som kan oppstå som følge av perioder med sterk kredittvekst.

Kapitalbevaringsbufferen skal tilsvare 2,5 % av beregningsgrunnlaget. Den motsykliske bufferen skal i utgangspunktet ligge i intervallet 0 til 2,5 %. Banker som opererer med mindre ren kjernekapital enn summen av minimumskravet og bufferkravene vil få restriksjoner på sin utbyttepolitikk, bonusutbetalinger og tilbakekjøp av aksjer.

Pilar 2

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. Bankene skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfreds med resultatet av denne prosessen. Det regulatoriske kravet om bankenes innrapportering av ICAAP ble gjeldende første gang i 2008.

Pilar 3

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til at ulike markedsaktører bedre kan vurdere institusjonenes risikonivå på ulike områder, deres styring og kontroll med risikoene samt institusjonens kapitalisering.

Intensjonen er at Pilar 3 skal medvirke til økt markedsdisiplin gjennom at markedsaktører har tilgang til relevant informasjon om institusjonene og kan handle deretter. Institusjonene kan med de nye kapitaldekningsreglene i større grad enn tidligere benytte egne metoder for å beregne kapitalkravet. Offentliggjøring av relevant informasjon er derfor blitt viktigere.

Det regulatoriske kravet til Sparebanken Narvik om rapportering av Pilar 3 ble gjeldende første gang ved fremleggelse av årsrapport for 2008.

2.1 Metodevalg for Sparebanken Narvik

Kredittrisiko

Sparebanken Narvik benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Standardmetoden innebærer at det benyttes standardiserte, myndighetsbestemte risikovekter ved beregningen av kapitalkravet.

Operasjonell risiko

Ved beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden, som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til gjennomsnittlig inntekt siste tre år.

Markedsrisiko

Sparebanken Narvik er fritatt fra krav om å beregne markedsrisiko siden handelsporteføljen vanligvis ikke er større enn 5 % av bankens balanseførte og ikke balanseførte poster, iht. kapitalkravforskriften § 31-5.

3 Konsolidering

3.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Sparebanken Narvik har ingen datterselskap eller tilknyttede selskap.

4 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

4.1 Ansvarlig kapital

Sparebank Narviks ansvarlige kapital består av kjernekapital. Kjernekapitalen utgjøres i sin helhet av sparebankens fond og fondsobligasjon.

Tabellen nedenfor viser sammensetningen av bankens ansvarlige kapital og dens relative andel:

	2013	2014
Sparebankens fond	660 926	678 070
Gavefond	-	-
Fondsobligasjoner	25 000	-
- Ansv. Kapital i finansinst.		-42 023
- Immatrielle eiendeler	-1 752	-
Kjernekapital	684 174	636 047
Fradrag ansv. kapital i andre finansinst.	-3 082	-
Netto ansvarlig kapital	681 092	636 047
Ansvarlig kapital i %	25,44 %	21,29 %

4.2 Kapitalkrav

Som beskrevet i kapittel 2.1 benytter Sparebanken Narvik standardmetoden for å beregne kapitalkrav for kredittrisiko og basismetoden for å beregne kapitalkrav for operasjonell risiko.

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften.

I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko samt det samlede kapitalkravet:

Engasjementskategorier	Minimums-krav
Stater og sentralbanker	-
Lokale og regionale myndigheter	2 218
Offentlige eide foretak	-
Multilaterale utviklingsbanker	-
Internasjonale organisasjoner	-
Institusjoner	1 902
Foretak	32 293
Massemarkedsengasjementer	42 257
Engasjem. med pantestikkerhet i eiendom	89 788
Forfalte engasjementer	5 673
Høyrisiko - engasjementer	2 132
Obligasjoner med fortrinnsrett	2 747
Fordring på inst. med kortsiktig rating	-
Andeler i verdipapirfond	10 648
Egenkapitalposisjoner	9 479
Øvrige engasjementer	17 028
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	216 163
Kapitalkrav for operasjonell risiko	22 547
Kapitalkrav for motpartsrisiko	287
Sum kapitalkrav	238 997

4.3 Uvektet kjernekapitalandel

Det regulatoriske minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er ikke endelig utformet, men Baselkomiteen har foreslått at kjernekapitalen skal utgjøre minimum 3 % av summen av eiendelsposter og ikke-balanseførte poster. Sparebanken Narviks uvektede kjernekapitalandel var 11,56 % per 31.12.2014. Dette gir god margin til det foreslåtte minstekravet. Sparebanken Narvik beregner nøkkeltallet etter gjeldende norske bestemmelser.

5 Kredittrisiko og motparts- risiko

5.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement anses for å være misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement anses for å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt ennå, når det er blitt identifisert objektive bevis på verdifall.

Definisjon verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004". Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rentemetode, som forenklet kan sies å være utlånets balanseførte verdi ved første gangs måling justert for mottatte avdrag og eventuell nedskrivning for tap. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier. Retningslinjene omhandler hovedsakelig følgende dimensjoner:

- Personmarked/bedriftsmarked
- Vesentlige/uvesentlige engasjementer (Grenseverdier: 1,5 mill. kroner for personkunder og 1,0 mill. for næringslivskunder)
- Misligholdte/ikke misligholdte engasjement
- Risikoklasser

Kriterier for beregning av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor.
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd.
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i

rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor.

- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

5.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og vurdert verdi av pant. Ved beregningen av de fremtidige kontantstrømmene vurderes sikkerhetene til påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader.

Identifiseringen av tapsutsatte engasjement tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvis vurderinger av vesentlige engasjement med tanke på individuelle og gruppevis nedskrivninger.

Nedskrivning på grupper av utlån foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i den aktuelle utlånsgruppen. Banken deler inn bankens utlån i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å betale ved forfall. Følgende risikogrupper vurderes:

- Risikoklasser
- Personkunder
- Bedriftskunder

Verdifall for grupper av utlån vurderes ut ifra klassifisering, størrelsen på engasjementene, purrestatistikk og mislighold.

5.3 Fordeling på engasjements-typer, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp før individuelle og gruppevis nedskrivninger fordelt på engasjementstyper og typer av motparter.

Type motpart pr. 31.12.2014	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet bevilgning	Sum
Personkunder	2 812 523	203 041	37 471	3 053 035
Selvstendige komm. foretak	-	-	-	-
Finans og forsikring	-	-	-	-
Primærnæring	17 685	4 341	3 217	25 243
Industri og kraft	182 020	1 227	6 024	189 271
Bygg og anlegg	143 453	19 738	15 906	179 097
Transport	57 500	5 044	1 881	64 425
Eiendomsdrift	553 059	20 135	50 439	623 633
Varehandel	85 836	10 843	8 425	105 104
Service og pers. tjenesteyting	78 032	2 415	13 782	94 229
Sum	3 930 108	266 784	137 145	4 334 037
Gjennomsnitt*	3 944 556	263 879	108 508	4 316 943

Matrisen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp før individuelle og gruppevis nedskrivninger fordelt på geografiske områder.

Type motpart pr. 31.12.2014	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet bevilgning	Sum
Nordland	3 366 251	257 776	118 993	3 743 020
Troms	446 666	4 928	10 834	462 428
Finnmark	5 891	-	16	5 907
Øvrige Norge	106 502	4 079	7 263	117 844
Utlandet	4 798	-	40	4 838
Sum	3 930 108	266 784	137 145	4 334 037

5.4 Engasjementer fordelt på type engasjement og gjenstående løpetid

Matrisen viser ulike engasjementstyper fordelt på løpetider.

Poster i balansen	inntil 1 mnd	1 - 3 mnd	3 mnd - 1år	1 - 5 år	over 5 år	uten løpetid	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	244 500	60 988	138 063	1 004 743	2 481 814		3 930 108
Ubenyttede rammer	-	-	137 145	-	-		137 145
Garantiansvar	8 124	2 260	32 718	193 608	30 074		266 784
Sum	252 624	63 248	307 926	1 198 351	2 511 888	-	4 334 037

5.5 Mislighold, Nedskrivninger og avsetninger på garantiansvar

Matrisen nedenfor viser misligholdte og tapsutsatte utlån, individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantiansvar fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Pr. 31.12.2014	Misligholdte engasjement	Tapsutsatte engasjement	Individuelle nedskrivn.	Gruppevise nedskrivn.	Garantier m/avsetning	Avsetn.på garantier
Personkunder	18 341	33 664	18 179	4 369	203 041	-
Bedriftskunder	1 203	28 335	9 110	16 109	63 743	-
Sum sektor-/næringsfordeling	19 544	61 999	27 289	20 478	266 784	-
Nordland	19 544	51 904	26 289	17 693	235 530	
Landet for øvrig		10 095	1 000	2 785	31 254	

5.6 Endring i nedskrivning på utlån og avsetninger på garantiansvar

Tabellene nedenfor viser utviklingen i nedskrivninger på utlån for regnskapsåret 2013 og 2014.

Endring i nedskrivning på grupper av utlån siste år:

Nedskrivning av grupper av utlån fremkommer som følger:	2013	2014
Gruppenedskrivning av utlån 1.1.	25 466	21 084
+ periodens nedskrivning av utlån	-4 382	-606
= Nedskrivning av grupper av utlån 31.12.	21 084	20 478

Endringer i nedskrivninger på individuelle utlån og avsetninger på garantier siste år:

Individuelle nedskrivninger fremkommer som følger:	2013	2014
Individuell nedskrivninger 1.1.	30 750	22 924
- periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	11 196	545
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	2 970	537
+ nye nedskrivninger i perioden	4 114	5 544
- tilbakeføring nedskrivninger i perioden	3 714	1 171
= Individuell nedskrivning 31.12.	22 924	27 289

Årets nedskrivning og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger:

Periodens tapskostnad fremkommer som følger:	2013	2014
Periodens endring i individuell nedskrivning	-7 826	4 365
+ periodens endring i nedskrivning på grupper av lån	-4 382	-606
periodens konstaterte tap som det + tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	11 196	545
periodens konstaterte tap som det + tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	12 005	276
- periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	698	1 236
+ Avsetning tap på ansvarlig lån	0	772
= periodens tapskostnader	10 295	4 116

5.7 Bruk av offisiell rating til kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating

vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det ratinger fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Sparebanken Narvik har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

5.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter (garantiansvar og finansielle sikkerheter) samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen. Hvis et engasjement har sikkerhet gitt fra en annen engasjements-kategori enn låntagers egen, er beløp tilsvarende benyttet sikkerhet flyttet til samme kategori som sikkerhetsstillelsen - hvis dette gir lavere kapitalvekting. Eksempel på dette kan være at det er gitt en kommunal garanti for deler av engasjementet til et foretak.

kapitaldekningen. Sparebanken Narvik benytter ikke kredittderivater.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for banken, dokumenteres verdimessig gjennom takst. På

eiendommer i primærmarkedet benyttes, i tillegg til takst, bankens egen markedskunnskap ved fastsettelse av verdi.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, ved større opplån og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon i typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

Engasjementskategori	Engasjements- beløp før sikkerheter	Engasjements- beløp etter sikkerheter	Fratrukket ansvarlig kapital	Benyttede ratingbyrå	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	58 245	58 245		Ingen		
Lokale og regionale myndigheter	123 407	138 624		Ingen		
Offentlig eide foretak	-	-		Ingen		
Multilaterale utviklingsbanker	-	-		Ingen		
Internasjonale organisasjoner	-	-		Ingen		
Institusjoner	106 294	106 294		Ingen		
Foretak	564 704	517 899		Ingen		
Massemarkedsengasjementer	711 811	700 984		Ingen		
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2 714 517	2 714 517		Ingen		
Forfalte engasjementer	71 745	60 056		Ingen		
Høyrisiko-engasjementer	17 767	17 767		Ingen		
Obligasjoner med fortrinnsrett	343 374	343 374		Ingen		
Fordring på inst. med kortsiktig rating	-	-				
Andeler i verdipapirfond	413 728	413 728		Ingen		
Egenkapitalposisjoner	118 482	118 482	42 023			
Øvrige engasjementer	320 285	320 285		Ingen		
Sum	5 564 359	5 510 255	42 023			

1 Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for

forbigående karakter. Nedskrivningene reverseres når grunnlaget for dem ikke lenger vurderes å være til stede. Pr 31.12.2014 utgjorde akkumulerte nedskrivninger (fra anskaffelseskost) i porteføljen NOK 5,6 mill. Andel av balanseført verdi som er børsnoterte er 0 %. I Pilar 3 omtales denne beholdningen som værende til strategiske formål.

6 Egenkapitalposisjoner

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis deles inn i handelsportefølje og anleggspotefølje.

Handelsporteføljen består av aksjefond, hvor man over tid søker å oppnå aksjemarkedets meravkastning. Postene blir vurdert til markedsverdi.

Handelsporteføljen er ordinære poster hvor intensjonen om å realisere kortsiktige gevinster på kurssvingninger ikke er fremtredende. I nærværende Pilar 3-dokument omtales denne beholdningen som værende til gevinstformål, selv om gevinstformålet ikke er spesielt fremtredende.

Matrisen nedenfor viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år, akkumulert urealisert gevinst/tap og hvor mye av dette som er medregnet i henholdsvis kjernekapital og tilleggskapital.

	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst / -tap i perioden	Urealisert gevinst / -tap i perioden	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
<u>Aksjer og andeler - gevinstformål</u>						
- børsnoterte aksjer	-	-			-	-
- andre aksjer og andeler	-	-	269		-	-
<u>Aksjer og andeler - strategisk formål</u>						
- børsnoterte aksjer	-	-				
- andre aksjer og andeler	118 284	118 284	-		-	

1 "Herav sikter til urealiserte gevinster/tap

Anleggspotene, det vil si poster beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Beregningen av virkelig verdi baseres på informasjon om foretakets fremtidige kontantstrømmer, soliditet og fremtidsutsikter. Nedskrivning blir foretatt når virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost og verdinedgangen skyldes forhold som må antas å ikke være av

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være fremoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Fremtidige tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinjeforsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurderingen legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes over driften, med skal dekkes av kapital. Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse beregningene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning om at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall. Det er imidlertid benyttet konservative forutsetninger i beregningene.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i

begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken har videre, basert på en overordnet risikotoleranse, etablert et ønsket nivå for kapital. Dette nivået er benevnt bankens kapitalmål.

I fastsettingen av bankens kapitalmål inngår bankens internt beregnede kapitalbehov, men banken gjør i tillegg en vurdering av forventninger og krav fra bankens omgivelser. Bankens overordnede risikotoleranse innebærer at kapitalmålet alltid vil være høyere enn bankens internt beregnede kapitalbehov.

Bankens kapitalmål og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderingen er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger i en aktiv prosess sammen med styret. Den ferdige rapport fremlegges for styret og godkjennes. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Likviditetsrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoen gjøres ved hjelp av ulike metoder, herunder bruk av stresstester i form av følsomhetsanalyser. I slike følsomhetsanalyser fokuseres det på betydningen av endringer i én enkelt variabel. I tillegg gjennomfører banken stresstesting i form av scenarioanalyse som er ment å vise betydningen for banken samlet sett av

samtidige endringer i flere relevante faktorer. Banken gjennomfører også egne stresstester av likviditetsrisiko.

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoeer

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Sparebanken Narvik er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Det er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiki, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens opplegg for intern risikokontroll. Ansvarlig avdelingsleder forestår her avviksrapportering til administrerende direktør, som igjen sørger for videre rapportering til bankens styre i de situasjonene der det er påkrevet.

7.2.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Vårt regelverk, både i kreditthåndboken og i reglene for virksomheten på verdipapirmarkedet, gir klare begrensninger i volum og krav til sikkerhet. En stor del av bankens utlån er sikret ved pant i fast eiendom.

Bankens obligasjonsportefølje er anskaffet for å sikre en nødvendig likviditetsbuffer, og består av obligasjoner utstedt av andre kredittinstitusjoner, kommuner og industriselskaper. Det knytter seg liten til middels kredittrisiko til denne porteføljen. Ved årsskiftet er de enkelte papirene i porteføljen vurdert til det laveste av kostpris og markedspris.

Både person- og bedriftskundene blir risikoklassifiserte. Risikoklassifiseringssystemet gjør banken bedre i stand til å beregne og styre risiko innenfor utlånsområdet. Både person- og næringskundene klassifiseres ut fra sikkerheter og

betalingsevne og blir delt inn i følgende tre risikoklasser: Lav risiko, middels risiko og høy risiko.

Styret får halvårlig en gjennomgang av alle engasjement over en viss størrelse, samt kvartalsvis av alle utsatte engasjement uansett størrelse.

7.2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

En solid og veldrevet bank vil normalt ha lett tilgang til trekkrettigheter og nødvendige kreditter. Sparebanken Narvik har god langsiktige funding, gjennom høy andel av innskuddsdekning. Styret ser det imidlertid fortsatt som en sentral oppgave å øke ordinære innskudd fra kunder slik at behovet for innlån fra markedet blir minst mulig.

Bankens styre vurderer likviditetsrisikoen i Sparebanken Narvik som moderat. Styret får månedlige rapporter om likviditetssituasjonen i banken.

7.2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

7.2.3.1 Aksjekursrisiko

Aksjekursrisikoen omhandler risiko i forhold til aksjer, aksjefond og pengemarkedsfond. Disse deles gjerne inn i handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler.

Anleggsbeholdningen består hovedsakelig av aksjer i strategiske selskaper.

Banken kan forvalte en handelsportefølje som maksimalt kan utgjøre kr 10 millioner i markedsverdi. Pr. 31.12.2014 hadde banken ingen slike posisjoner.

Bankens virksomhet innen verdipapirmarkedet var på et moderat nivå i 2014. Virksomheten styres av egne regler fastsatt av styret, og det er gitt klare fullmakter og volumbegrensninger på området.

7.2.3.2 Valutarisiko

Banken handler ikke med valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen er derfor minimal.

7.2.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap eller sviktende inntjening som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Tapet kan være forårsaket av bevisste eller ubevisste handlinger/hendelser.

Operasjonell risiko blir en form for "restrisiko" som ikke dekkes av de øvrige risikoområdene. Risikoen styres ved at det foretas løpende kontroller med utgangspunkt i bankens etablerte internkontrollrutiner. Avdekkede avvik rapporteres løpende via avdelingslederne til administrerende direktør, som igjen i enkelte situasjoner rapporterer videre til bankens styre.

7.2.5 Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Banken har 2 konsoliderte kunde-engasjementer over 10 % av ansvarlig kapital som er rapporteringspliktige til Finanstilsynet. Ett av disse er over 20 % av ansvarlig kapital

Banken har utlån i primærområdet (Ofoten og indre Sør-Troms) på 97 %. Øvrige utlån er fordelt på Finnmark, resten av landet og utlandet. Utlandet alene står kun for 0,11 %. Vi mener dette gir en akseptabel risikospredning.

7.2.6 Eiendomsprisrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller i porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomsprisrisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittisiko og konsentrasjonsrisiko. Bankens eier egne bankbygg i Kjøpsvik, Bjerkvik og Narviks sentrum med samlet bokført verdi på kr 6,4 mill. Det vurderes som lav risiko for at et verdifall på bygningene skal føre reelle verdier under de bokførte.

Banken hadde pr. 31.12.2014 ingen overtatte eiendommer.

7.2.7 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd. Risikoen vurderes av bankens styre en gang hvert år eller oftere ved behov.

7.2.8 Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Banken anser risikoen for sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp som lav.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 16 i årsregnskapet.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt. 5 Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.02.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond".

Ordningen omfatter hele banken og gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko. Administrerende direktør er med i ordningen på lik linje med de andre ansatte.

For 2014 utgjorde overskuddsdelingen kr. 25.722,- pr. ansatt i 100 % stilling som omfattes av ordningen.

8 Renterisiko

Sparebanken Narvik har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapirer
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- F-lån fra Norges Bank
- Fondsobligasjoner med fastrente
- Annen rentebærende gjeld
- Derivater

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende og fastforrentede utlån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes. For beregning av renterisiko knyttet til utlån med flytende rente benytter banken en durasjon på 0,12 (6/52). Banken benytter renteswapper for å styre renterisikoen på fastrenteutlån ut fra vedtatt ramme. I henhold til markedspolicy skal bankens nettoeksponering mot renterisiko ikke overstige kr. 5,0 mill. Bankens netto renteeksponering ligger godt innenfor de vedtatte rammer.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter som inngår i bankens styring av renterisiko.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Når det gjelder kundeinnskudd er varslingsfristen i finansavtaleloven på 2 måneder, renterisikoen på innskudd med flytende rentevilkår er derfor marginalt høyere enn den tilsvarende risikoen på utlån. Bankens NIBOR-relaterte innskudd reguleres daglig ut fra dagens NIBOR. Når banken har vesentlige fastrenteinnskudd sikres disse med renteswapper.

Banken har kr. 959,6 mill. i verdipapirgjeld pr. 31.12.14. Disse er knyttet til 3 måneders NIBOR med kvartalsvis rentjusteringer.

All annen rentebærende gjeld har også flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvis rentjusteringer. I perioder hvor det her inngår rentebærende gjeld med fast rente vurderes behovet for renteswapper i hvert enkelt tilfelle.

Renterisikoen styres etter vedtatte rammer og begrensninger i følgende policyer:

- Risikopolicy
- Markedspolicy

Renterisikoberegninger rapporteres halvårlig til styret.

Ut i fra bankens posisjoner, rentebindingstid og varslingsfrister for renteendringer er det nedenfor satt opp en oversikt over bankens renterisiko. Renterisikoen er beregnet ut i fra vektet durasjon på de ulike posisjonene multiplisert med en renteendring på et prosentpoeng:

Renterisiko

	durasjon	Renterisiko i tusen kroner *
<u>Eiendeler:</u>		
Utlån/fordr. kredittinst.	0,08	103
Utlån til kunder med flytende rente	0,12	4 326
Utlån til kunder med rentebinding	1,89	3 433
Rentebærende verdipapirer	0,19	1 838
Øvrige rentebærende eiendeler	-	-
<u>Gjeld:</u>		
Innskudd med rentebinding	0,75	-39
Andre innskudd	0,17	-5 587
Verdipapirgjeld	0,25	-2 399
Øvrig rentebærende gjeld	-	-
<u>Utenom balansen:</u>		
Renterisiko i derivater	1,66	-2 920
Sum renterisiko		-1 245

* Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.